

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Arkusz oceny produktu finalnego projektu innowacyjnego testującego wraz z objaśnieniem kryteriów

Temat innowacyjny

Działania służące wydłużaniu aktywności zawodowej

Nazwa projektodawcy

Fundacja Instytut Rozwoju Zasobów Ludzkich

Tytuł projektu

„Dłużej na rynku pracy”

Produkt finalny :Model aktywizacji osób 50 + na rynku pracy

Numer umowy

WND.POKL.06.01.01-28-104/10-01

Ekspert (imię i nazwisko)

Antoni Rutka

Data wypełnienia arkusza

15.05.2012

Przydatność produktu innowacyjnego	Waga (0-1)	Ocena Produktu (1-5)	Ocena ogólna (waga x ocena)	Uwagi i komentarze
Zgodność produktu ze strategią w zakresie celu i grupy docelowej	0,10	5	0,50	<i>Przedstawiony produkt finalny składający się z 2 pakietów :P1- „Kompetencje kluczowe ICT na start” – w tym 5 składników cząstkowych i P2-„Przez wolontariat do pracy” -w tym 8 składników cząstkowych - całkowicie spełnia założenia zawarte w strategii. Produkt finalny jest w wysokim stopniu identyczny z celem opisanym w strategii, a okres testowania i oceny produktu nie wpłynął na konieczność jego skorygowania tego celu. Bezsprzecznie zawarty w produkcie finalnym model interwencji służy</i>

				<p>celowi wskazanemu w strategii i dotyczy zaproponowania nowych i skutecznych rozwiązań wydłużania aktywności zawodowej osób wieku 50+. Nie wystąpiły konieczności zmian lub korygowania zakładanego na wstępie celu w trakcie całego okresu realizacji projektu. Produkt jest zgodny także z potrzebami wskazanych w strategii grup docelowych odbiorców nieaktywnych zawodowo i bezrobotnych osób w wieku 50+ i użytkowników –doradców zawodowych, trenerów i pośredników pracy z publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy. Potrzeby te odnoszą się do konieczności powstrzymania procesu przedwczesnego wycofywania się z rynku pracy osób w wieku 50+ przez zaoferowanie nowych, bardziej efektywnych instrumentów wsparcia.</p>
Skuteczność produktu (korzyści dla grup docelowych)	0,20	5	1,00	<p>Opisany w obu pakietach zestaw korzyści odnoszonych przez grupy docelowe potwierdza wysoką skuteczność produktu finalnego, co pomierzone zostało wskaźnikiem efektywności zatrudnieniowej. Co prawda nie uzyskano poziomu zakładanego tego wskaźnika -50 %, ale osiągnięcie poziomu 43 % dowodzi, że wynik ten jest o wiele wyższy niż w projektach standardowych, w których zwykle ustanawiany on jest na poziomie 20%. Daje się też zauważyć zróżnicowaną efektywność dla poszczególnych pakietów: P1-53,3% i P2-50%.</p> <p>Opracowany produkt finalny wnosi do obecnie stosowanej praktyki nowe narzędzia celowanego uzupełniania kompetencji kluczowych informatycznych w kontekście potrzeb rynku pracy oraz po raz pierwszy wykorzystuje wolontariat jako</p>

				<p>narzędzia aktywizacji zawodowej, a nie jak dotychczas jako sposób realizacji potrzeb społecznych i obywatelskich jednostki.</p> <p>W świetle uzyskanych efektów zatrudnieniowych zwraca uwagę wyższą skuteczność działań z pakietu P1 niż P2 ,co oznacza ,że wolontariat jako instrument ułatwiający powrót na rynek pracy jest rozwiązaniem mniej skutecznym .</p> <p>Warto też zauważyć ,że projekt oferuje rozwiązania o charakterze systemowym ,będące alternatywą dla dotychczasowych działań o charakterze osłonowych ,doraźnych i niewystarczająco aktywizujących .</p> <p>Produkt może być stosowany także do osób pracujących w wieku 50+ zagrożonych utratą pracy(zwłaszcza P1),osób długotrwale bezrobotnych ,niepełnosprawnych (zwłaszcza P2) ,jego adaptacja do konkretnych adresatów powinna być poprzedzana szczegółową analizą potrzeb wybranych grup docelowych .</p>
Aktualność potrzeby wprowadzenia produktu	0,20	5	1,00	<p><i>Ta niezwykle aktualna potrzeba wynika z przekonania o marnotrawieniu kapitału społecznego osób przedwcześnie wycofujących się z rynku pracy oraz niewystarczającej skuteczności dotychczasowych programów polityki zatrudnienia i polityki społecznej zmierzających do powstrzymania tego niekorzystnego zjawiska niskiego poziomu aktywności ludzi w wieku 50+ na lubelskim /polskim rynku pracy. Przekonywująca jest też argumentacja Wnioskodawcy o kosztach zaniechania wprowadzenia zaproponowanej innowacji – niewykorzystania potencjału 4 mln Polaków ,obciążenia budżetu kosztami świadczeń ,wydatkowanie środków na mało efektywne instrumenty wsparcia i pogłębiające się obciążenie osób pracujących kosztami utrzymania niepracującej</i></p>

				<p>części społeczeństwa .Argumentem za potrzebą wprowadzenia produktu jest też obserwowana niska efektywność dotychczasowych form szkoleń pogłębiających kwalifikacje starszych wiekiem pracowników w zakresie ICT oraz brak znajomości możliwych zastosowań wolontariatu-szeroko stosowanych na rynkach krajów zachodnich –jako instrumentu rzeczywiście ułatwiającego powrót starszym osobom na rynek pracy .</p>
<p>Stopień skomplikowania produktu (łatwość zastosowania wypracowanych narzędzi)</p>	0,15	5	0,75	<p>Przedmiotowy produkt jest względnie łatwy w stosowaniu – zawiera szczegółowe opisy ,stosowanych metod, instrukcje ,przykładowe programy scenariusze zajęć , rekomendacje i wskazówki w zakresie posługiwania się konkretnymi narzędziami – składnikami PF , zatem jego ocena zasługuje na wysoką . Łatwość zastosowania produktu oznacza, że nie ma konieczności prowadzenia wielu specyficznych działań związanych z jego wdrożeniem, wymagających większej uwagi ,staranności i innych przygotowań użytkowników. Za szczególnie łatwy w zastosowaniu można uznać taki produkt, który użytkownik może zastosować samodzielnie, bez szkoleń i instruktażu, wyłącznie na podstawie opisu stosowania – a opiniowany PF wymogi te spełnia zadowalająco. Także wysoka jest jakość instrukcji stosowania produktu oraz jakość wszystkich materiałów skompletowanych w 2 pakietach składających się na produkt finalny. W opiniowanym projekcie wyspecyfikowano w tej postaci 13 produktów cząstkowych -5 w P1 i 8 w P2 .</p> <p>Proponowane rozwiązanie –pakiet P1- „Kompetencje kluczowe ICT na</p>

				<p>start” -jest odpowiedzią na zagrożenie wykluczeniem cyfrowym starszego pokolenia ograniczające aktywność zawodową ,w której umiejętność posługiwania się tymi technologiami staje się niezbędnym elementem wymaganych współcześnie kwalifikacji zawodowych .Rozwiązania w pakiecie P2 – sięgają do wzorców brytyjskich w zastosowaniu wolontariatu jako wysoce skutecznego instrumentu aktywizacji zawodowej ułatwiającego starszym osobom powrót na rynek pracy i zawierają adaptacje tych instrumentów do polskich realiów .</p>
Możliwości zastosowania przez użytkowników (prawne, organizacyjne)	0,10	5	0,50	<p>Praktycznie biorąc nie ma istotnych ograniczeń prawnych, ani organizacyjnych dla zastosowania proponowanych rozwiązań wobec innych grup docelowych i w innych regionach ,w publicznych i niepublicznych instytucjach rynku pracy oraz placówkach szkoleniowych .</p> <p>Oba pakiety rozwiązań posiadają liczne zalety-wielowymiarowość innowacji ,a także zalety praktyczne :uniwersalność zastosowań przez publiczne i niepubliczne instytucje rynku pracy oraz adaptacyjność – możliwość łatwego dostosowania do potrzeb różnych grup docelowych</p>
Efektywność (nakłady do rezultatów) wprowadzenia rozwiązania	0,15	5	0,75	<p>W projekcie tym względnie tanio udało się uzyskać zadawalające rezultaty na poziomie dwukrotnie wyższym niż w stosowaniu tradycyjnych form interwencji .</p> <p>Koszty wprowadzenia proponowanego rozwiązania są niewielkie od strony finansowej. Jako warunki niezbędne do wykorzystania produktu finalnego wskazano:</p>

				<p><i>Dla P1- precyzyjna identyfikacja użytkowników pracowników oraz umożliwienie dostępności do materiałów produktu w miejscu pracy. Użytkownik powinien samodzielnie wykorzystać i zastosować poszczególne elementy produktu na podstawie opisu produktu .Nie są wymagane specjalne szkolenia .</i></p> <p><i>Dla P2:</i></p> <p><i>:a/-przekonanie i pozytywne nastawienie doradców i pośredników pracy do proponowanej formy wsparcia ;\</i></p> <p><i>b- odpowiedni dobór miejsca i zakresu wolontariatu ,</i></p> <p><i>c/- współpraca z instytucjami przyjmującymi wolontariusza i monitorowanie aktywności.</i></p>
Unikatowość rozwiązania	0,10	5	0,50	<p><i>Stopień innowacyjności proponowanego rozwiązania odwzorowanego z rozwiązań brytyjskich - jest wysoki ,unikatowy w skali kraju , gdyż do tej pory tego typu model nie by stosowany do tej grupy odbiorców (osoby po 50 rż bezrobotne i nieaktywne zawodowo) oraz użytkowników (niepubliczne i publiczne instytucje rynku pracy).Elementami unikatowości proponowanych rozwiązań są głównie nowe formy interwencji . Opracowany produkt finalny wnosi do obecnie stosowanej praktyki nowe narzędzia celowanego uzupełniania kompetencji kluczowych informatycznych w kontekście potrzeb rynku pracy oraz po raz pierwszy wykorzystuje wolontariat jako narzędzia aktywizacji zawodowej, a nie jak dotychczas jako sposób realizacji potrzeb społecznych i obywatelskich jednostki. Opracowane narzędzia w odróżnieniu od dotychczas stosowanych rozwiązań umożliwiają:</i></p> <p>Kompetencje kluczowe ICT na start (P1)</p> <p>- wprowadzenie precyzyjnej diagnozy</p>

				<p>posiadanych umiejętności ICT (brak metody diagnostycznej; używane dotychczas określenia „poziom podstawowy, zaawansowany” są ogólne i mało precyzyjne)</p> <ul style="list-style-type: none"> - wprowadzenie metody diagnozy potrzeb uczestnika, która pozwoli na precyzyjne dopasowanie zakresu szkolenia ICT, zwiększy efektywność szkoleń, nie będzie obciążać słuchacza niepotrzebną wiedzą. <p>Przez wolontariat do pracy (P2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - wprowadzenie wolontariatu jako instrumentu aktywizacji zawodowej <p>Owszem w Polsce, w tym w woj. lubelskim podejmowane były próby wspierania wolontariatu, nawet wolontariatu osób 50+ jednak nie miały charakteru instrumentu wspierającego rozwój zdolności do zatrudnienia a raczej jako działalność hobbystyczna lub służąca wzmocnieniu postaw obywatelskich (działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku, Aktywny Senior).</p> <p>Dlatego też innowacyjność przedstawianego wsparcia wyraża się w następujących aspektach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - formy wsparcia – wypracowany zostanie nieistniejący dotychczas instrument aktywizacji zawodowej - innowacji organizacyjnej – oferty wolontariatu jako rozszerzenie ofert doradców zawodowych i pośredników pracy w publicznych i niepublicznych instytucjach rynku pracy - grupy docelowej – wolontariat skierowany do grupy 50+ (a nie stereotypowo do uczniów i studentów). <p>Produkt finalny pozwala na uzyskanie większej efektywności przy przywracaniu osób niepracujących 50+ na rynek pracy. Niewątpliwą zaletą obu rozwiązań są:</p> <ul style="list-style-type: none"> - niskie koszty wdrożenia – realizacja obu pakietów możliwa jest nawet bez nakładów - prostota w użytkowaniu – nie są konieczne długotrwałe szkolenia - uniwersalizm – dla różnych instytucji publicznych i niepublicznych - adaptacyjność – dla różnych „trudnych” grup docelowych.
--	--	--	--	---

				Można stwierdzić, że w takiej postaci rozwiązania jakie zaproponowano w tym produkcie finalnym – w Polsce nie były dotąd stosowane, a cechy rozwiązań opisane w dokumentacji produktu finalnego są łatwo replikowane.
RAZEM (maksymalnie 5 punktów)	1,00	5,00	5,00	

Opinia na temat zmian wprowadzanych przez beneficjenta w zakresie strategii upowszechniania i włączania do głównego nurtu polityki oraz ewentualne rekomendacje w tym zakresie:

Zarówno strategia upowszechniania jak i włączania produktu finalnego do głównego nurtu polityki nie zmieniły się w stosunku do koncepcji przedstawionych na etapie zatwierdzania strategii wdrażania projektu. Miary sukcesu jakie zostały wskazane dla obu tych procesów powinny zostać bardziej doprecyzowane w odniesieniu do nieostro określonych wskaźników nr.2 i 3 – powinny zostać skonkretyzowane liczby lub nazwy niepublicznych instytucji rynku pracy, które zaimplementują produkt finalny projektu oraz założenie wykorzystania PF w najmniej 1 projekcie innowacyjnym upowszechniającym. Pozytywnym uzupełnieniem strategii włączania jest scharakteryzowanie potencjału produktu na włączenie go do głównego nurtu polityki a wyrażonego w 3 głównych cechach tego potencjału: użyteczność praktyczna, niskie koszty wdrażania i stosowania oraz adaptacyjność produktu do potrzeb innych grup docelowych.

Komentarz i rekomendacje eksperta¹:

Innowacyjne rozwiązanie projektowe „Model aktywizacji osób 50+ na rynku pracy” jest odpowiedzią na nasilający się problem dezaktywacji zawodowej osób w wieku produkcyjnym, których zdezaktualizowane wobec współczesnych potrzeb kwalifikacje zawodowe zniechęcają do utrzymywania się na rynku pracy. Przedstawiony model rozwiązań jest dobrym przykładem racjonalnego zareagowania na dobrze zdiagnozowane problemy grup docelowych odbiorców – a więc nieaktywnych zawodowo osób w wieku 50+ oraz użytkowników: publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy oraz pracodawców.

Istotą i warunkiem skuteczności modelu jest to, że opracowany produkt finalny wnosi do obecnie stosowanej praktyki nowe narzędzia celowanego uzupełniania kompetencji kluczowych informatycznych w kontekście potrzeb rynku pracy oraz po raz pierwszy wykorzystuje wolontariat jako narzędzia aktywizacji zawodowej, a nie jak dotychczas jako sposób realizacji potrzeb społecznych i obywatelskich jednostki. Opracowane narzędzia w odróżnieniu od dotychczas stosowanych rozwiązań umożliwiają:

Kompetencje kluczowe ICT na start (P1):

- wprowadzenie precyzyjnej diagnozy posiadanych umiejętności ICT (brak metody diagnostycznej; używane dotychczas określenia „poziom podstawowy, zaawansowany” są ogólne i mało precyzyjne)
- wprowadzenie metody diagnozy potrzeb uczestnika, która pozwoli na precyzyjne dopasowanie zakresu szkolenia ICT, zwiększy efektywność szkoleń, nie będzie obciążać słuchacza niepotrzebną wiedzą

Przez wolontariat do pracy (P2)

- wprowadzenie wolontariatu jako instrumentu aktywizacji zawodowej

Podejmowane w Polsce, w tym w woj. lubelskim były próby wspierania wolontariatu, nawet wolontariatu osób 50+ jednak nie miały charakteru instrumentu wspierającego rozwój zdolności do zatrudnienia a raczej jako działalność hobbystyczna lub służąca wzmocnieniu postaw obywatelskich (działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku, Aktywny Senior).

Dlatego też innowacyjność przedstawianego wsparcia wyraża się w następujących aspektach:

- formy wsparcia – wypracowany zostanie nieistniejący dotychczas instrument aktywizacji zawodowej
- innowacji organizacyjnej – oferty wolontariatu jako rozszerzenie ofert doradców zawodowych i pośredników pracy w publicznych i niepublicznych instytucjach rynku pracy
- grupy docelowej – wolontariat skierowany do grupy 50+ (a nie stereotypowo do uczniów i studentów).

Produkt finalny pozwala na uzyskanie większej efektywności przy przywracaniu osób niepracujących 50+ na rynek pracy. Niewątpliwą zaletą obu rozwiązań są:

- niskie koszty wdrożenia – realizacja obu pakietów możliwa jest nawet bez nakładów
  - prostota w użytkowaniu – rozwiązania nie wymagają zarówno od użytkowników jak i odbiorców długotrwałej nauki
  - uniwersalność – zastosowania w różnych instytucjach publicznych i niepublicznych
  - adaptacyjność – możliwość wykorzystania dla innych „trudnych „ grup docelowych .

Wynik testowania nowych rozwiązań, w tym opartych na doświadczeniach brytyjskich potwierdza skuteczność modelu interwencji wypracowanej dzięki temu projektowi .Wysoki poziom przydatności praktycznej z możliwościami replikacji w skali lokalnej mają wszystkie elementy modelu. Wypracowane narzędzia interwencji w formie procedur ,testów i scenariuszy działań ,formularzy raportów itp. – zawierają pożyteczne instrukcje i rekomendacje dla ich zastosowania – posiadają więc cechy wysoce użyteczne .Istotny jest brak ograniczeń natury prawnej . .Nie występują ograniczenia dla replikowalności wszystkich elementów modelu w innych ośrodkach i wobec innych grup docelowych

Zastosowanie zaproponowanych narzędzi pozwala na .Wymienione liczne zalety i praktyczne korzyści oraz ich zgodność z wymogami projektu innowacyjnego testującego i upowszechniającego pozwalają na wysoką ocenę efektów tego projektu .

Zauważonym brakiem jest pominięcie opisów stanu upowszechniania i włączania produktu finalnego do głównego nurtu polityki – co wymaga uzupełnienia .

Opiniowany produkt finalny bez większych przeszkód może i powinien być wykorzystany w innych ośrodkach jako dobra praktyka zastosowania innowacyjnych rozwiązań w aktywizacji zawodowej i znajdowaniu indywidualnych ścieżek zatrudniania osób w wieku 50+,co w pełni uzasadnia poniższą pozytywną rekomendację .

Rekomendacja:

- **uznać produkt finalny za zwalidowany,**

Antoni Rutka , Warszawa , 15.05.2012 r.

Objaśnienia do kryteriów:

Zgodność produktu z założeniami zawartymi w strategii

Weryfikacji i ocenie podlega to, jak dalece przedstawiony produkt spełnia założenia zawarte w strategii. Produkt nie musi być identyczny jak opisany w strategii, ponieważ okres testowania i oceny produktu mógł wpłynąć na jego skorygowanie. Musi jednak nadal służyć celowi wskazanemu w strategii i dotyczyć wskazanych w strategii grup docelowych.

Skuteczność produktu (korzyści dla grup docelowych)

Ocenie podlega zakładana (szacowana) skuteczność produktu wobec opisanych we wniosku i doprecyzowanych w strategii problemów grup docelowych – jak dalece produkt ma szansę sprzyjać rozwiązywaniu tych problemów, w jaki sposób będzie wywierał wpływ na sytuację grup docelowych.

Aktualność potrzeby wprowadzenia produktu

Od momentu złożenia wniosku i rozpoczęcia realizacji projektu do momentu dokonywania walidacji upłynie wiele czasu – od 2 do 3 lat. Może się więc okazać, że potrzeba zidentyfikowana w diagnozie wstępnej i potwierdzona w ramach badań przeprowadzonych w I etapie projektu zniknie – zmieni się sytuacja, ktoś inny wprowadzi skuteczne rozwiązanie itp. Ocenie podlega aktualność potrzeby będącej punktem wyjścia dla projektu oraz potencjalna niezbędność produktu.

Stopień skomplikowania produktu (łatwość zastosowania wypracowanych narzędzi)

Im produkt jest łatwiejszy w stosowaniu, tym ocena będzie wyższa. Łatwość zastosowania produktu oznacza, że nie ma konieczności prowadzenia wielu specyficznych działań związanych z jego wdrożeniem, wymagających dużej skali długotrwałych szkoleń i innych przygotowań użytkowników. Za szczególnie łatwy w zastosowaniu można uznać taki produkt, który użytkownik może zastosować samodzielnie, bez szkoleń i instruktażu, wyłącznie na podstawie opisu stosowania. Tym samym ocenie podlega też jakość instrukcji stosowania produktu oraz jakość materiałów składających się na produkt (metodologie, podręczniki itp.). To kryterium nie dotyczy kwestii związanych z ewentualnymi zmianami prawnymi i organizacyjnymi, niezbędnymi do wdrożenia produktu, które oceniane są osobno.

Możliwości zastosowania przez użytkowników (prawne, organizacyjne)

W tym kryterium ocenie podlegają skala zmian prawnych i/lub organizacyjnych, niezbędnych do wdrożenia produktu oraz szanse na ich dokonanie w krótkim okresie. Im większa skala zmian, tym ocena musi być niższa.

Efektywność wprowadzenia rozwiązania (stosunek nakładów do rezultatów)

Kryterium dotyczy szacunkowych kosztów związanych z wprowadzeniem do praktyki proponowanych rozwiązań oraz z ich stosowaniem w stosunku do zakładanych efektów stosowania produktu. Im koszty są wyższe, tym niższa jest ocena.

Unikatowość rozwiązania

Kryterium dotyczy stopnia innowacyjności proponowanego rozwiązania – jeśli dotyczy ono obszaru/grupy/problemu, którym nikt inny się nie zajmuje, w którym jak dotąd nie działają żadne instrumenty – wówczas ocena będzie wyższa niż w sytuacji, gdy produkt dotyczy kwestii co prawda aktualnych, ale wokół których podejmowane są liczne inicjatywy usprawniające.